

5. ԽԱՌԱՆԿՈՒՆՍ ՊՅԵՂԻ ՆԱԽՐՈՐԹԻ ԱԽԶԻԿ

Թակավորի լաճ խետ ուր ախալըրգյորին խընդրաց գացին
կան գալու, ուր խամար կնիկըմ կընդեր, պիրեր:

Գացին մեկ գյեղըմ, հախսարի վերեն նստան, ախչըկներ
էկան ճուր տանելու:

Ախչըկներու խառցնեցին, ասին. - Էսա գյեղ ի՞նչ գյեղ ա:

Ասին՝ խառանկունս:

Վերջ՝ ախչիկ մ'էկավ: Տեսան, օր շատ խորոտ ախչիկ էր,
թակավորի տըղի աչք ինգա՛վ հինե:

Խառցուց. - Վի՞ր ախչիկն ես:

Ասաց. - Խառանկունսա նախրորթի ախչիկն եմ:

Գացին նախրորթի տուն, ախչըկեն ուզեցին:

Նախրորթ շատ ուրախցավ, ասաց. - Շա՛տ աղեկ, հա՛վելի
աղեկ, օր թակավորի տըղեն էղի ծի փեսա:

Ախչըկեն ասաց. - Թակավորի տըղեն քյե կուգա՛ն:

Ախչիկն ասաց. - Թի արիեստ ունի ծեռ, կառիմ, թի չէ, վո՛ւ
կէլնի, թըխ էղնի, չեմ առի:

Տառցան, գացին տուն: Թակավորին պատմեցին:

Լաճուն էտի արիեստի, կարպետ գյործել սովորա՛վ:

Ախչիկ էպե, փըսակեց տըղայի վերեն:

Թակավոր մեռավ, տըղեն նստավ թակավոր:

Շատ, քիչ նստավ, օրըմ կընգան ասաց. - Կնի՛կ, արի՛ նստի՛
իմ տեղ թակավոր, ես մեկ էրթամ աշխարքյ կան գան, խեմ՝
ինչպե՞ս ա ահալին, ինչպես չի:

Կնիկ նստավ, էնոր տեղ թակավորեց, ինքն էլավ, գլխաց
էնոր տեղ կան էկավ:

Օրըմ հաւրուշ քաղաք չարսու մեչ կան կը գա, ջրհաւոներ կը
պըռնեն, կը տանին: Էնոնք քաղքի էն կողմ էնպես պանցր քարըմ
կա, օր անհաշիվ ա: Էտա քարի գլուխ ակնունք, ալմաստ, ջա-
վահիր կը կընդլի, օր ոչ ոք չըկանա Էտա քարի գլուխ պանց-
րանա, օր Էտա քարեր պերա:

Ջրհաւոներ մըտածած ան, թե ի՞նչ կերպ կընդընինք, օր
Էտա ալմաստ քարեր պերինք:

Կը պերեն, եզըմ կը քըռթեն, կը խանեն տիկ, թակավորի
տըղին կը մըտուցեն մեչ Էտա տըկին, տիկ լավ կը փըչեն, պերան
կապեն:

Էտա քարի գլուխ երկու սինամախավքու պուն կա: Էն ժա-
մանակ խավքեր կը տեսին, օր լեշըմ կա քարի գլուխ, կէճին,
ըգտիկ կը վիրուցեն քարի գլուխ:

Տիկ օր տարած քարի գլուխ, կտցով օր զարկին, տիկ
ծըղվավ:

Թակավորի տըղեն տուս էլավ: Խավքեր թըռան, ինքն մը-
նաց քարի գլուխ մեքու, ոնչ ճամբախ կա՝ իճի, ոչ թու չարա կա:

Էտոնք տըկեն կը կանչեն, կասեն. - Էտա ակնունքներ, ջա-
վահիրներ թա՛լ, թըխ գան, օր մենք քե ինչըխ խաներ ենք, էլման
էճուցենք:

Եփ օր ակնունքներու հետև կան կը գա, կը տեսի՝ մեկ
աղվըսի պունի պես պա՛մ կա, հըլին հիսնի գլուխ ա, ոտ ա, ծեռ
ա: Օր էնքան մարթու խապած ան, խանած քարի գլուխ:

Թակավորի տըղեն մըտածեց, ասաց. «Էսքան մարթեր էկած
ան ըստա, մեռած ան, ես էլ տը մեռիմ, էլ հա՛ւր ակնունք թալեմ
տակ, էնոնք գանգընման»:

Օր, մ՛երկու մընաց քարի գլուխ, չէթալ, էնոնք թողին,
գանցին:

Շատ, քիչ մընաց, չէ՞ ցուրտ էր, ինքն էլ գլխաց, մըտավ
աղվըսու պընան մեչ, օր չըմըսեր:

Գլիշեր տեսավ, օր կըռթկըռթոց կը գա: Իշկեց, տեսավ, օր
աղվիս էկե, Էտա լեշերու օսկոռ կը կրծա:

Ասաց. - Ջա՛նըմ, Էսա աղվիս հալքաթ աշխըրքից ա էկե, Էսա
տեղ լեշ կուտա:

Առավոտուն էլավ, ինգավ էտա աղվըսու ծակի խետ ու գյը-
նաց փորու վերեն:

Գյընաց գյըլխըվեր, գյընաց, գյընաց, գյընաց, մեկ տեղըմ
վե՝ քաղբյից գնտն, տուս էլավ:

Էկավ մըչ քաղբյին:

Ասաց. - Ես թակավորն եմ, կանեքյ, տուքյ շատ անմեղներ
պերեր եքյ, խաներ քարի գյըլիխ, սպաներ եքյ: Ծե հըմենիտ սըրի
տը քաշեն:

Գյընաց էն մեկել փողան կան էկավ, մեկ էլ էն ջըհուղներուն
ռաստ էկավ: Ջըհուղներ պըռնեցին, տարան: Տարան, ճհուցին մեկ
գյետնափոր մաղարի՝մ մեչ:

Տեսավ օր ի՞նչ՝ կան քսան, եռսուն խոգյի, հըմեն պըռված,
գո ոն են:

Թակավոր խառցուց, ասաց. - Մարթե՛ր, տու ըստա ի՞նչ
կենեքյ, ծե ի՞նչ ա էղե:

Կեսն ասին. - Մե թագն հէսօր պըռնած են, պերած են, չենքյ
գիտի ի՞նչ խընթիր ա:

Մեկ էնդեխեն ասաց. - Հե՛յ, մարթ, ի՞նչ կը խառցնիս, էնի օր
արիեստավոր ա, արթեն էսա տեղ արիեստ կենա, էնոր պան չեն
ասի, չուր ժանանակին խի ի՞նչըխ կէղի: Էնի, օր արիեստավոր չի,
կը տանեն, կը մըտուցեն տըկի մեչ, խավքեր էնի կը խանեն քարի
գյըլիխ:

Ասաց. - Տու ընչի՞ց գյինաս, թի կը խանեն քարի գյըլիխ:

Ասաց. - Մեկ մարթըմ պըռնած են, տարած քարի տակ, օր
խավքեր խանեն վեր: Խավքեր զէնի խանած են քարի գյըլիխ,
խավքերուն ի՞նչ կըլնի, էտա տիկ չըն պատռե, կերթան, տիկ կը
մընա էտա տեղ: Կարիք խավքեր կը գան էնտեղից ընցնելու, լեշ
քարի գյըլիխ կը տեսին, կէճին վերին, էնտուց կառին, կերթան
հուրուշ սարըմ, էնտեղ կուտեն: Տիկ խե պատռելուն մարթըն կէլի
տուս, խավքեր կը փախեն, մարթն կէլի, կը գա: Կը գա, էլման
ջըհուղներուն կը պատահի, էնի կը պըռնեն, պերեն ըստա: Էնի ծի
կը պատմեր: Հիմա քյե օր պիրած են ըստեղ, օր տու մեկ ար-
իեստ չըգյիտնաս, քյե կը խանեն քարի գյըլիխ, օր ակնուըք, ջա-
վաիր պերես տակ:

Քիչ վերժ ջըհուղներ կը գան, կը խառցընին. - Տու ո՞ր մեկ
արիեստավոր եքյ:

Թակավոր կասա. - Ես արհեստավոր եմ:

Կասեն. - Քու արհեստ ի՞նչ ա:

Կասա. - Իմ արհեստ կարպետ, խալի, խուռջի շինել ա:

Լե թակավորու տղեն կասա. - Իմ շինածին էսա քաղքյի մեչ գյին չեն կանա տա, թակավորի թախթի քաղաքյն էղի, օր գյին են ա: Խատին հիսուն օսկի, խարիր օսկի կը տան:

Եփ օր ժամանակե՛մ վերժ մեկ խատ կը շինա, կարպտի պղռկներ էնու ի՛նչ գալ գլռիխ, ո՛ր տեղ մընալ, կը գլռա թելով:

Ջըհուղներ կը տանեն ուրենց քաղքյի մեչ, խարիր, էրկու խարիր կուռուշ կը տան կարպետին:

Էն մեկ ջըհուղ կասա. - Տանենք թակավորական քաղաքյ, օր մեկ խատ խարիր, խարիր հիսուն օսկի տան:

Կառին, կէթան էտոնց մայրաքաղաքյ:

Կը տանին, չարսու մեչ ենի օր կը ծախա, մուշթերիք կը գան, կը խին օր առին, կը խին, օր թակավորի անուն գլռլխագանլաժ՝ գլռուկ ա չորս պիլիր:

Կասա. - Ջա՛նըմ, մեր թակավոր դի՛ր ա գացե, պղռվե գյերի:

Փոլխ կոմսարներուն կասեն: Փոլխներ կառին, կը տանին էտոնց թակավորի սարեն:

Թակավորի ծառաներ գացին, թակուհուն ասին: Թակուհին էկավ, տեսավ, հիմացավ:

Էլանվ, չորս-խինգ թաքուռ զորք առեց, ըզկարպետու պերողն էլ խետ առեց, գլռնաց յալլա՝ խընդ ջըհուղներու քաղաքյ:

- Դե՛, մարթ, էսա մարթ ո՞ր տեղն ա:

Ջըհուղ տեղ շանց էտու:

Թակավորի կին մըտավ ներս, տեսավ օղորթ՝ ուր մարթ գի՛ ենդեն ա:

Ամբողջին տուս էխան: Յըրաման էրաց՝ զորք ըզջըհուղներ հըմեն քաշեցին սուր:

Տանցան, էկան էնոնց տուն:

